

til Smør og Flæsk. Der var forleden Dag en Strid herom mellem to ærede Medlemmer. Jeg skal ikke tage Del i denne Strid, men kun sige, at der er noget, der taler for begge Antagelser. De 34 Mill. Kr. er i hvert Fald gaaet den Vej. Ogsaa Udgiften til Medicinalvæsenet er en social Udgift. Den er steget fra 2 Mill. Kr. til 8 Mill. Kr.

Det Budget, der er steget mest, ogsaa under Krigen, er Kirke- og Skolevæsenet, og dette har vel det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) Æren og maaske ogsaa noget af Ansvaret for. I Aaret 1900 anvendte vi kun 6 Mill. Kr. paa denne Konto. Nu anvender vi 24 Mill. Kr. Man vil heraf se, hvilken umaadelig Vækst der her har været. Udgiften til Kirken er ikke vokset meget, den er kun den halve Million Kroner, Resten gaar til det egentlige Skole- og Undervisningsvæsen, derunder ganske vist ogsaa Rigshospitalet. Naar der kun er brugt  $\frac{1}{2}$  Mill. Kr. til Kirkerne, er det ikke et Tegn paa særlig Ugudelighed, men det er, fordi Kirken har sine særlige Fonds. (*Undervisningsministeren* [Keiser-Nielsen]: Abnormanstalterne og Opdragelsesanstalterne!) Er det dem, Ministeren særlig sigter til? (*Undervisningsministeren* [Keiser-Nielsen]: Dem maa De tage med!). All right! De vanartede Børn, som jo er meget vagabonderende, er ogsaa vagabonderende paa Finansloven. De vandrer mellem Justitsministeriet og Undervisningsministeriet, og Udgifterne til dem er nu naaet op til 1 400 000 Kr. Jeg nævner dette Tal, fordi der, naar vi otrer 1 400 000 Kr. paa de vanartede Børn, meget let kan komme Krav om, at vi skal ofre betydelig mere paa de ikke vanartede.

Justitsministeriet krævede til egentlig Retshaandhævelse over det dobbelte af, hvad brugtes i 1902.

Inden jeg forlader Udgifterne, vil jeg blot nævne Færøerne, Island og de vestindiske Øer, som i 1917—18 krævede  $\frac{12}{3}$  Mill. Kr. Det er sidste Gang, at Island og de vestindiske Øer præsenterer sig paa Finansloven, og jeg vil have Lov til at sige for mit Vedkommende: Det er uden Glæde, jeg ser disse Udgifter forsvinde.

Under Finansministeriet, hvis Udgifter er steget meget stærkt, har vi en hel Del ekstraordinære Udgifter til Dyrtidstillæg og til Veteranerne paa 32 Millioner. Jeg nævner i denne Sammenhæng, at Krigsfangerne fra 1916 til Marts 1919 rimeligvis i det hele vil staa os i 10 Millioner.

Regnskabsmæssigt er det jo egentlig rigtigt, som vi har gjort, at udsondre Udgifterne til Ny-Anlæg af Baner, til Telegraf-

og Postvæsenet og til Udvidelse af Apoteker- og Laanefond. Men jeg maa have Lov til at hævde, at ethvert Samfund, der er i Fremvækst, skal selv besørge sin Kapitalopsamling, og den Fordring maa man ogsaa stille til Statens Virksomheder, at de i Forbindelse med Statens andre Indtægter kan dække den Udvidelse, som er nødvendig paa Grund af Befolkningstilvæksten og andre Forhold. Den Sum, som vi anvender her, er meget lille, den er i alt, tror jeg,  $13\frac{1}{2}$  Million eller mindre, end den var under de sidste Højreministerier. Og naar jeg ser dette Regnskab med  $13\frac{1}{2}$  Mill. Kr. til Nyanlæg og 100 Mill. Kr. til Understøttelser, maa jeg have Lov til at sige, at dette er Udtryk for en falsk Socialpolitik.

De samlede Udgifter er, hvis vi, hvad jeg altid har gjort, saa længe jeg har haft den Ære at tale om Statsregnskabet her i Tinget, lægger de almindelige Udgifter til Udgifterne ved de nødvendige Udvidelser, ca. 382 Mill. Kr., hvilket giver et Underskud paa  $6\frac{1}{2}$  Mill. Kr. I de 4 Krigsaar har vi haft et samlet Underskud paa 126 Millioner, men heraf er ganske vist 45 Millioner blevet anvendt til Nyanlæg. Det er i og for sig ikke saa forfærdende. Havde vi levet i Fredstid, havde det selvfølgelig ikke været saaledes, men der er dog Aar i Fredstider som 1908—10, hvor vort Underskud var ialt 25 Millioner pro anno. Men jeg vil gerne indrømme, at havde Regeringen allerede i 1914—15 taget det faste Stade, den senere tog, at Krigens Økonomi væsentlig skulde hvile i sig selv, saa vilde vi for det første maaske ikke have været tvungne til at udskrive saa store Skatter nu, og saa vilde vi have undgaaet det Deficit, som, efter hvad Ministeren sagde, skal dækkes ved et yderligere Statslaan. Baade Ministeriets Politik med Hensyn til Takstforhøjelser og med Hensyn til Skatter har da været, synes jeg, i de første Krigsaar lidet fremadskuende, og den Kritik, der her har været rettet mod den fra forskellige Sider, har, synes jeg, været berettiget.

Da jeg havde gennemgaaet Statsregnskabet, spurgte jeg mig selv: Hvor meget vilde de 375 Millioner være gaaet tilbage, hvis det havde været et Fredsbudget? Og jeg skal spørge om det samme med Udgifterne: Hvor meget vilde de 382 Millioner være gaaet tilbage? Nu ved jeg selvfølgelig, at de 117 Millioner til Forsvaret og til Krigsfanger tilsammen formentlig vil blive reduceret til nogle og tredive Millioner. Sikringsstyrken falder bort, selv om den jo rimeligvis vil efterlade sig Spor i forskellige Understøttelser og Pensioner. Yderligere vil